

EXTERIÖR

Rasstandarden har ändrats många gånger. 1908 års standard angav att rasen skulle likna en långhårig collie i miniatyr och att mankhöjden inte skulle överskrida 15 inches, 38 cm. 1909 föreskrev standarden en mankhöjd på 30-31 cm och vikten angavs till 4,5-6,5 kg. Två hårlag fanns också, korthår och långhår. 1914, när rasen erkändes av the Kennel Club, förbjöds den korthåriga varianten. 1923 sattes mankhöjden till 30-39 cm med ett ideal på 34 cm. Fler ändringar kom till under de följande årtiondena.

Senaste standardrevideringen i rasens hemland gjordes 2008, men den har när detta skrivs ännu inte behandlats av FCI och är heller inte översatt till svenska. De ändringar som gjorts är relativt små och avsedda att förtydliga rastypen.

Nu gällande svensk översättning av standarden är från 1997.

Den typiska sheltien

Standarden är mycket tydlig. En sheltie ska vara mycket harmonisk och välbalanserad hund av vallhundstyp med de för vallhunden normala proportionerna, fri från överdrifter. Allt som skämmer balansen är fel. En sheltie ska vara elegant med lätta fria rörelser, med en dubbel päls som följer och framhäver men inte döljer siluetten, samt ett ädelt kilformat huvud med flat skalle. Ögon och öron är mycket viktiga för att ge sheltien dess speciella uttryck. Ögonen ska vara medelstora, mandelformade och snedställda, öronen små, högt placerade och lättrorliga med framåtvikta tappar. Ben och tassar är mycket viktiga. Benstommen ska vara stark, inte grov, tassarna väl slutna och ovala med kompakta trampdynor. Svansen ska nå minst till hasspetsen och får inte lyftas över rygglinjen.

Svår att lyckas med

Rasen anses allmänt svår att föda upp om man avser exteriören. Sannolikt är det rasens heterogena ursprung som till stor del är orsaken. Uppfödarna ställs ideligen inför nya överraskningar och problem. Sheltien är förmodligen den enda ras som finns representerad i samtliga klasser i agility - small, medium och large!

Hög kvalitet i Sverige

Svenska shelties har emellertid högt anseende internationellt. Gästande domare uttrycker sin stora beundran, och många menar att de är bäst i världen.

Detta avspeglas inte särskilt tydligt i kvalitetspriserna, se tabell nedan. Kanske är det så att det de bästa hundarna blivit allt bättre, medan mellanskiftet inte påverkats så mycket.

Kvalitetsskalan är ju inte heller statisk, det är inte orimligt att domarnas tillämpning av den successivt skärps, medvetet eller omedvetet, allt eftersom kvaliteten på hundarna blir bättre.

Fördelning, kvalitetspriser

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
CK	21%	21%	24%	19%	24%	29%	28%	26%	27%	25%	27%	29%	27%	28%
1	47%	49%	44%	50%	46%	41%	46%	41%	44%	41%	46%	43%	42%	42%
2	28%	27%	27%	28%	27%	26%	23%	27%	22%	29%	23%	24%	28%	26%
3	3%	3%	4%	3%	2%	3%	2%	5%	4%	3%	2%	4%	3%	3%
K	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
noll	1%	0%	1%	0%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	0%	0%
Antal, totalt	1021	1030	890	1096	1038	1067	1147	997	1116	1218	1263	1472	1474	1469

Anm. Tabellen bygger på svenskfödda hundars kvalitetspriser, alltså från juniorklass, unghundsklass eller öppen klass.

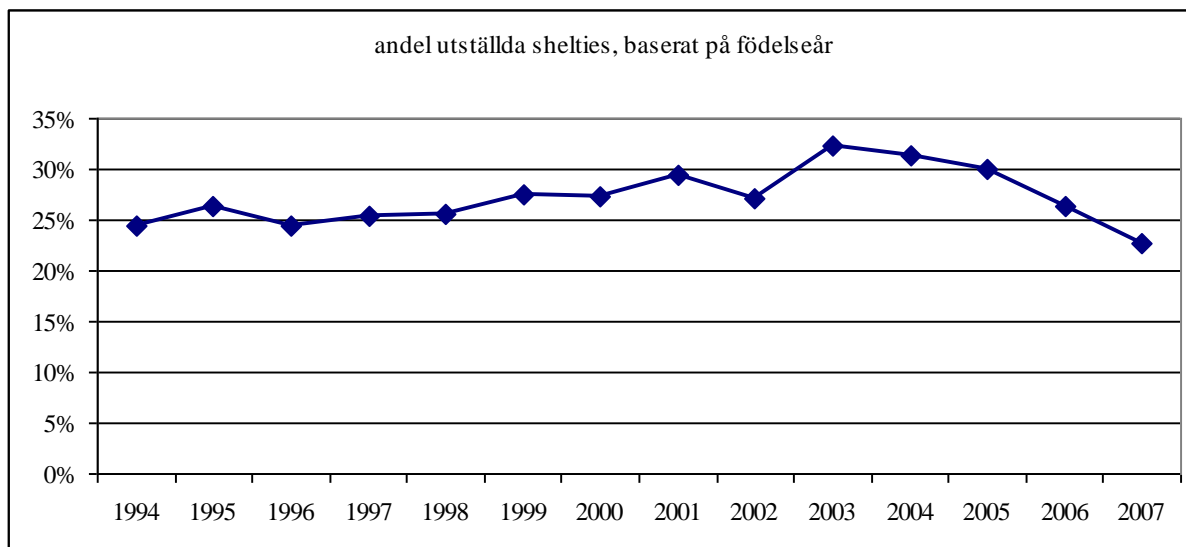
Utställningsintresset har ökat betydligt på senare år.
antal deltagande shelties per år (officiella klasser)

År	Totalt	antal utställningar	antal deltagare per utställning
1995	1315	37	35,5
1996	1309	40	32,7
1997	1156	37	31,2
1998	1427	37	38,6
1999	1373	39	35,2
2000	1495	42	35,6
2001	1524	40	38,1
2002	1403	38	36,9
2003	1595	40	39,9
2004	1741	39	44,6
2005	1687	39	43,3
2006	1964	41	47,9
2007	1958	41	47,8
2008	1941	38	51,1
Totalt	21888		

Anm. Här ingår även utländska hundar.

Notera att World Dog Show/World Sheltie Show (2008) inte tagits med, då de på grund av annat bedömningssystem inte finns med i Rasdata-filerna från SKK.

Den andel av årskullarna som ställs ut visar en svag uppåtgående trend, se tabellen nedan. Observera att en del av hundarna födda 2006-2007 inte hunnit ställas ut ännu.

Avelsdjurens meriter

Hanhundarna

För perioden 2004-2008 har 73% av kullarna en far med minst CK på utställning, 16% minst 1:a pris i kvalitetsklass, 5% har en 2:a, och 7% är ej utställda. Faderns bästa svenska utställningsmerit har använts och endast kullar (1469 stycken) med S-registrerade föräldrar har tagits med.

En koll bakåt i tiden visar i stort sett samma siffror, även om enskilda år kan avvika något.

Tikarna

För perioden 2004-2008 har 32% av kullarna en mor med minst CK på utställning, 31% minst 1:a pris i kvalitetsklass, 17% har en 2:a, och 18% är ej utställda. Moderns bästa svenska utställningsmerit har använts och endast kullar (1469 stycken) med S-registrerade föräldrar har tagits med.

En koll bakåt i tiden visar att andelen kullar med en icke utställningsmeriterad mor sjunkit, från 28% perioden 1990-1994 till – som angivits ovan – 18% under 2004-2008.

Utveckling och trender

Som en del i arbetet med RAS bad avelskommittén några exteriördomare/rasspecialister kommentera rasens exteriöra utveckling de senaste åren, samt eventuella oönskade trender. Domargruppen instämde i beskrivningen ovan av den positiva utvecklingen, men pekade på att **felaktiga proportioner** börjat krypa in i rasen. Dels finns tendens till för långa ländpartier och/eller för korta bröstkor, dels börjar lågställda shelties bli allt vanligare. De korrekta proportionerna är väldigt viktiga för rastyp och sundhet, och både uppfödare och domare behöver bli mer observanta.

Andra kommentarer från domargruppen:

- Vi upplever att vi har bättre benstommar än tidigare.
- Vi har bättre temperament än tidigare.
- Vi har överlag bra pälsar. Visst kan man se några överpälsade men vi upplever det inte som något stort problem.
- Vi skall se upp med att inte få för dåliga och för korta underkäkar men vi vill absolut inte heller ha för kraftiga underkäkar.
- Tandbortfall upplever vi att det är som det har varit under många år.
- Vi upplever att det nuförtiden är ovanligt att hundar med sneda eller utdragna hörntänder visas på utställning.

Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar (SRD)

Dessa särskilda domaranvisningar har tillkommit på initiativ av SKK och genom en inventering i ett omfattande samarbete mellan utställningsdomare, ras- och specialklubbar och veterinärmedicinskt sakkunniga.

Ur SRD: ”Domarens primära uppgift är att bedöma hundar som ett resultat av tidigare avel utifrån de mål som framgår av rasstandarderna. Domaren ska därvid vara särskilt observant på tendenser till överdrifter som innebär risker för individens hälsa.”

SRD omfattar 47 olika raser, och shetland sheepdog finns upptagen under rubriken *observandum*. Texten lyder: ”I rasen förekommer bettproblem pga felställda hörntänder. Särskild uppmärksamhet ska därför ägnas bett och tänder.”

Felplacerade (sneda) hörntänder är ett problem som är känt i rasen sedan årtionden, men det finns ingen kunskap om hur vanligt förekommande det är. Genom sin felaktiga ställning kan de påverka andra tänder, och de kan leda till problem för hunden. Vanligen är det en av, eller båda, övre hörntänderna, som är felplacerade. Den felplacerade tanden kan behöva dras ut, och det händer att domare inte upptäcker att den saknas. Felet är tveklöst ärftligt och beror inte på att mjölk-tänder tillåts sitta kvar för länge.

Färger

Standarden beskriver tre färger hos sheltien (sobel, trefärgad, blue merle) och anger svart och vit samt svart med tan-tecken som också tillåtna, alltså summa fem. Standarden nämner ej att blue merle kan sakna tan-tecken, men det framgår mellan raderna. Vidare anges att vita

tecken får förekomma som blås, halsring, på bröst och krås, på benen och på svansspetsen. Avsaknad av vita tecken är inget fel.

Svart med tan-tecken har inte setts i rasen på åtskilliga decennier, och med största sannolikhet har den dominanta S-genen gått förlorad. Alla shelties har således mer eller mindre rikliga vita tecken.

I rasen talas om ”vita faktorn”. Paras två hundar som båda har ”vita faktorn” kan resultatet bli valpar med oönskat mycket vitt. Dessa benämns ”övertecknade”. Hundar som har vitt utmed utsidan av underbenet anses ha ”vita faktorn”, men det finns exempel på hundar med mycket sparsamt med vitt, som visat sig kunna producera övertecknade valpar. Förekomsten av vitt styrs av flera alleler (alternativa gener) i S-serien med recessiv nedärvning samt av ytterligare modifierande gener.

Vita fläckar på kroppen kan förekomma i alla färger, och är lika felaktigt hos utställningshunden oavsett vilken ”huvudfärgen” är, men har ingen som helst betydelse för hundens hälsa och välbefinnande.

En helt annan sak är när vita valpar föds efter två blue merler, och valparna således kan vara homozygota blue merler (MM). Dessa valpar löper stor risk att vara döva och/eller blinda. Sedan 1998 är det inte tillåtet att para två blue merle shelties med varandra.